

EVALUATIE

CIRCULAIR TEXTIELSORTEERCENTRUM (CIRTEX) IN RIVIERENLAND

7 januari 2025



CIRTEX

CIRCULAIR TEXTIEL CENTRUM RIVIERENLAND



Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 LEESWIJZER	5
2. HOOFDDOELSTELLINGEN COÖPERATIE	6
2.1 STATUTEN	6
2.2 NORMENKADER	6
2.3 BEOOGD EFFECT	9
2.4 REALISATIE SORTEERCENTRUM IN 2 FASEN	11
<i>Fase 1 Proef sorteercentrum</i>	11
<i>Realisatie</i>	11
<i>Fase 2 Oprichting Cirtex</i>	12
3. REALISATIE OP DOELSTELLINGEN	14
3.1 REALISATIE OP DOELSTELLING CIRCULARITEIT EN KETENSAMENWERKING	14
<i>Transitie van afval naar grondstoffen en circulair hergebruik</i>	14
<i>Landelijke doelstellingen en bewustwording</i>	15
<i>Overzicht geleverde kilo's textiel</i>	16
<i>Afzet textiel</i>	19
<i>Circulaire Ketensamenwerking</i>	23
<i>Conclusies op het gebied van Circulariteit en Ketensamenwerking</i>	28
3.2 REALISATIE OP DOELSTELLING INCLUSIE	29
<i>Overzicht Personeel</i>	31
<i>Conclusies op het gebied van inclusie</i>	35
3.3 REALISATIE OP DOELSTELLING MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BUSINESSMODEL	36
<i>Businesscase</i>	36
<i>Smalle versus brede maatschappelijke businesscase</i>	38
4. TOEKOMSTSCENARIO'S	42



1a	Scenario Circulair; 100% Origineel	42
1b	Scenario Circulair, 60% Origineel en 40% Sociaal sorteren	43
2a	Scenario Inclusie; 100% reguliere medewerkers	43
2b	Scenario Inclusie; 100% doelgroep medewerkers	43
3	Realistisch scenario	44
4	Scenario Stoppen met Cirtex	44
5.	CONCLUSIE.....	45
5.1	EVALUATIE CIRTEX	45
5.2	BEANTWOORDING HOOFDVRAAG.....	45
6.	BIJLAGEN	47
6.1	OVERZICHT BIJLAGEN	47
BIJLAGE 1	SPECIFIEKE INBRENG DOOR CONSORTIUMPARTNERS	48
	Cirtex (Werkzaam Rivierenland, 2Switch, Avri)	48
	i-did	48
	Planq	49
	Heigo	49
	CLS-TEX.....	49
	HTEX.....	50
	De Verschilmakerij.....	50
	Sympany.....	51
	Keynius	51
	Faay.....	52
BIJLAGE 2	TEXTIELCRISIS EN MAATREGELEN BESTUUR CIRTEX	53
BIJLAGE 3	TOELICHTING UPV TEXTIEL	56

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Op 17 november 2022 hebben de Algemene Besturen van Avri en Werkzaam Rivierenland en de Raad van Toezicht van 2Switch ingestemd met de oprichting van een circulair textielsorteercentrum (Cirtex) in Rivierenland.

Er is toen afgesproken, na 4 jaar te evalueren om inzicht te krijgen in **het toekomstig bestaansrecht van Cirtex**. Met deze evaluatie wordt antwoord gegeven op die hoofdvraag.

De onafhankelijkheid van deze evaluatie is geborgd door op verzoek van de Algemene Ledenvergadering (ALV) van Cirtex en het DB en AB van Werkzaam en Avri de volgende adviseurs bij deze evaluatie (op proces en inhoud) te betrekken:

- de accountant van Cirtex;
- de bestuursadviseur West Betuwe.

Foto; vertegenwoordigers dagelijks bestuur en directeuren van Avri, Werkzaam en 2Switch.



1.2 Leeswijzer

We hebben deze evaluatie in de volgende stappen uitgevoerd en als volgt beschreven:

1. Evaluatie op basis van de oorspronkelijke doelstellingen. Daarbij kijken we eerst terug op de hoofddoelstellingen van Cirtex, zoals in de statuten van de coöperatie zijn opgenomen. We beschrijven daarna het beoogde effect van die doelstellingen en de realisatie ervan in 2 fasen (proef en oprichting van Cirtex). Verder beschrijven we de behaalde resultaten op de hoofddoelstellingen Circulair en Ketensamenwerking, Inclusie en het Maatschappelijke verantwoord businessmodel. Elke doelstelling sluiten we af met een deelconclusie.
2. Mogelijke toekomstscenario's Cirtex. We beschrijven eerst een aantal toekomstscenario's waarbij we de impact laten zien op de hoofddoelstellingen Circulair, Inclusie en Financiën. Gevolgd door een realistisch scenario en het scenario stoppen met Cirtex. We beschouwen daarbij het resultaat van Cirtex in een 'smalle' versus een 'brede' maatschappelijke businesscase. Ook dit deel sluiten we af met een deelconclusie.
3. Met een slotconclusie geven we vervolgens antwoord op de hoofdvraag 'Is er een toekomstig bestaansrecht voor Cirtex ? '.
4. In dit document verwijzen we naar achterliggende stukken en informatie in de bijlagen om een volledig beeld te kunnen vormen over deze evaluatie.

2. HOOFDDOELSTELLINGEN COÖPERATIE

2.1 Statuten

De Coöperatie heeft ten doel te voorzien in de stoffelijke behoeften van haar leden door met hen deelnemersovereenkomsten te sluiten in het na te noemen bedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent of doet uitoefenen, te weten:

- Het voor en met haar leden opzetten en het exploiteren van een (circulair) textielsorteercentrum waarbij het ingezamelde textiel wordt gesorteerd, bewerkt en verkocht, al dan niet tezamen met samenwerkingspartners, hoofdzakelijk in maar niet beperkt tot de regio Rivierenland (vrij vertaald; **Circulariteit en Ketensamenwerking**);
- Het bijdragen aan de maatschappelijke ondersteuning van onder meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en van hun netwerk in de samenleving ten behoeve van een zo zelfstandig mogelijke economische positie en hun participatie op de arbeidsmarkt (vrij vertaald: **Inclusie**);
- Het bijdragen aan een sociaal, economisch en ecologische maatschappij voor een duurzame toekomst op basis van een circulair, inclusief en maatschappelijk verantwoord businessmodel (vrij vertaald: **brede maatschappelijke businesscase**).

In het oorspronkelijke bedrijfsplan van Cirtex zijn deze doelen nader uitgewerkt. In hoofdstuk 3 van dit rapport leest u welke van deze doelen wel of niet zijn gerealiseerd.

2.2 Normenkader

Op advies van de accountant hebben we het normenkader met betrekking tot deze hoofddoelstellingen in beeld gebracht, zodat hij daarop zijn controle werkzaamheden kan uitvoeren.

1. Circulair & Ketensamenwerking

Toelichting:

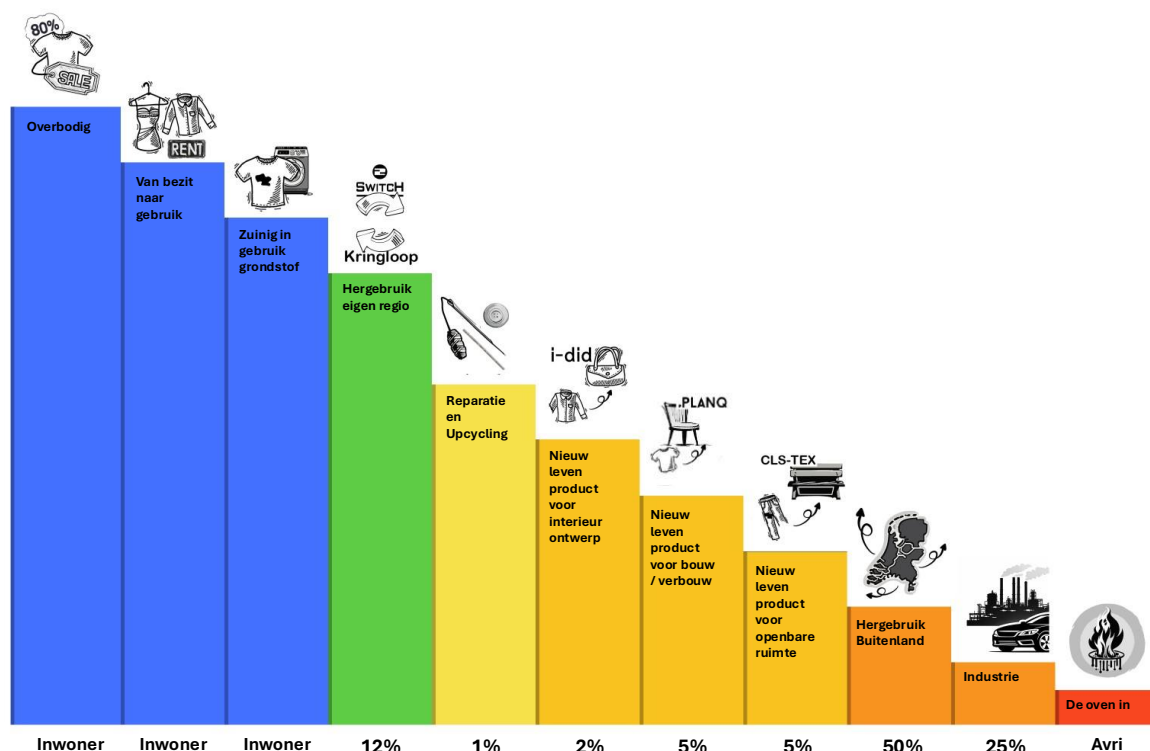
We hebben voor **het jaar 2026** onderstaande KPI's geformuleerd, zodat we kunnen sturen op de hoeveelheid te verwerken textiel, het afvalpercentage en de afzet van textiel naar ketenpartners op de onderstaande trap tegen textiel.

KPI	Definitie	Realisatie 2025*	Norm 2026
Textiel voor verwerking	Bruto kg textiel ontvangen bij Cirtex.	1.700.000 kilo	1.900.000 kilo

Afval fractie door opschoning	Netto kg afval door opschoning.	31% = 530.000 kilo	30% = 570.000 kilo
Textiel na opschoning	Netto kg textiel na opschoning	1.170.000 kilo	1.330.000 kilo
Textiel afzet opgeschoond origineel	Netto kg textiel afgezet naar Vive en overige verwerkers.	770.000 kilo	800.000 kilo
Textiel sociaal sorteren na opschoning	Netto kg textiel voor sociaal sorteren.	400.000 kilo	530.000 kilo
Traptreden (zie afbeelding)	Hoe hoger op de trap hoe hoger het hergebruik van textiel		
Textiel industrie (laagwaardige producten)	Percentage afzet textiel aan industriepartijen (bijv. auto industrie).	30% van sociaal sorteren. = 120.000 kilo	25% van sociaal sorteren = 132.500 kilo
Textiel hergebruik Buitenland	Percentage afzet textiel naar buitenland.	60% van sociaal sorteren = 240.000 kilo	50% van sociaal sorteren = 265.000 kilo
Textiel een nieuw leven (hoogwaardige producten)	Percentage afzet textiel voor composiet producten openbare ruimte	0%	5% van sociaal sorteren = 26.500 kilo
	Percentage afzet textiel voor fineerproducten en plaatmateriaal bouw/verbouw	0%	5% van sociaal sorteren = 26.500 kilo
	Percentage afzet textiel voor viltproducten interieurontwerp	0%	2% van sociaal sorteren = 10.600 kilo
Textiel reparatie en Upcycling	Naai atelier Cirtex.	0%	1% van sociaal sorteren = 5.300 kilo
Textiel hergebruik regio Rivierenland	Verkoop 2e handskleding kringloopbedrijven	10% van sociaal sorteren	12% van sociaal sorteren

		40.000 kilo	= 63.600 kilo
--	--	-------------	---------------

* Realisatie 2025 is gebaseerd op productieoverzicht en realisatie begroting t/m oktober, en geëxtrapoleerd t/m december 2025.



De rode en blauwe traptreden vallen niet binnen de scope van Cirtex.

2. Inclusie

Toelichting:

We hebben **voor het jaar 2026** onderstaande KPI's geformuleerd, zodat we kunnen sturen op het aantal betaalde werk- en ontwikkelplekken, de loonwaarde en het uitstroom percentage naar regulier werk.

KPI	Definitie	Realisatie 2025	Norm 2026
Betaalde werkplekken	Aantal doelgroep medewerkers	39	40
Ontwikkelplekken	Aantal ingevulde ontwikkelplekken	23	25
Loonwaarde	% gestegen loonwaarde, gedurende het dienstverband bij Cirtex	10%	10%

Uitstroom naar regulier werk	% uitstroom naar regulier werk	20%	20%
------------------------------	--------------------------------	-----	-----

* Realisatie 2025 is gebaseerd op productieoverzicht en realisatie begroting t/m oktober, en geëxtrapoleerd t/m december 2025.

3. Financiën (brede businesscase)

Toelichting:

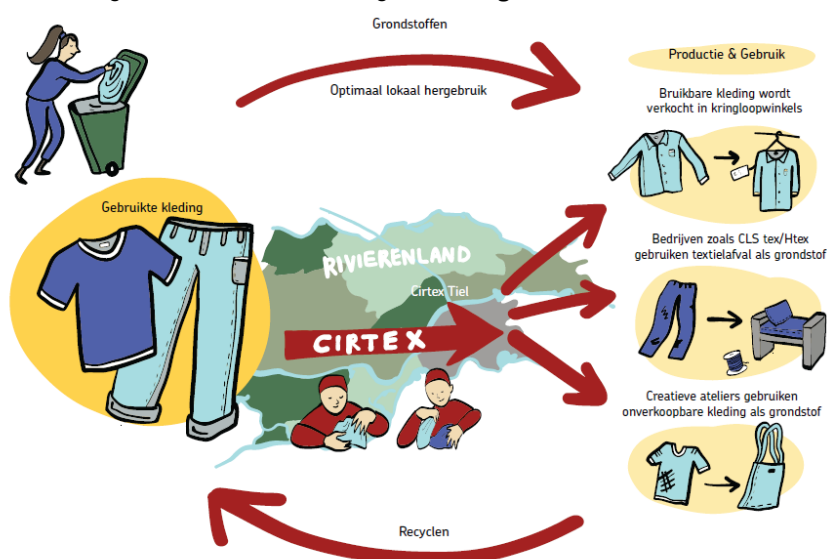
We **hebben voor het jaar 2026** onderstaande KPI geformuleerd, zodat we kunnen sturen op de brede maatschappelijke waarde van Cirtex voor Werkzaak, Avri en de gemeenten.

KPI	Definitie	Realisatie 2025*	Norm 2026
Resultaat brede businesscase (€)	Maatschappelijke waarde = het rendement Avri + Werkzaak als directe opbrengst/besparing door Cirtex minus het netto resultaat Cirtex.	Maatschappelijke waarde Cirtex, Avri en Werkzaak €214.362	Maatschappelijke waarde Cirtex, Avri en Werkzaak > 0.

* Realisatie 2025 is gebaseerd op productieoverzicht en realisatie begroting t/m oktober, en geëxtrapoleerd t/m december 2025.

2.3 Beoogd effect

Figuur; schematische weergave beoogde circulaire keten



Met CIRTEX nemen we de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het afgedankt (huishoudelijk) textiel in Rivierenland, waarbij de volgende uitgangspunten, gebaseerd op de oorspronkelijke oprichtingsdocumenten, zijn gehanteerd:

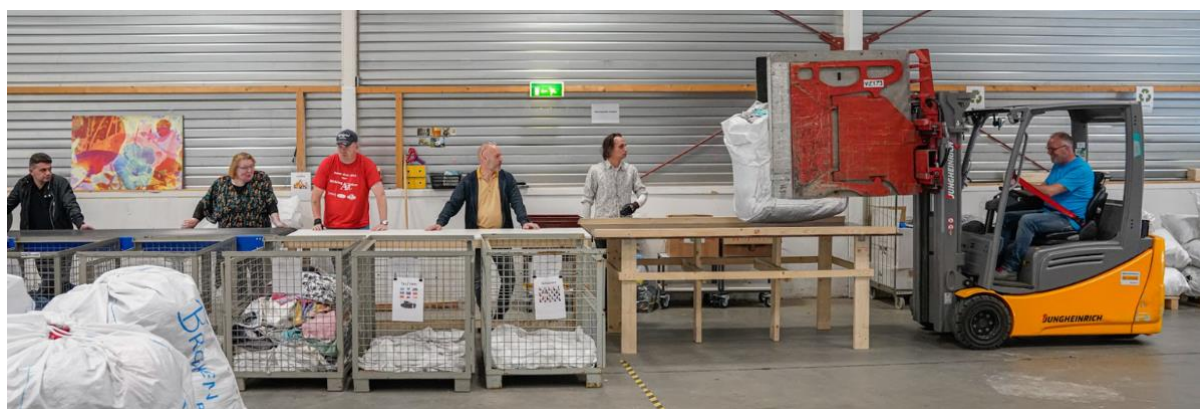
- **Circulair**, de circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren. Het Rijk wil dat de Nederlandse economie in 2050 100% circulair is. Voor 2030 hanteert het Rijk een tussendoelstelling van 50% reductie op grondstof gebruik. Naast deze doelstelling, heeft de provincie Gelderland de ambitie uitgesproken weg te willen van de wegwerp economie. Zij willen de 1^e afval loze provincie in Nederland zijn, waarbij zo hoog mogelijk wordt ingezet op de R-ladder/Trap tegen textiel. Met de ketensamenwerking Cirtex dragen we bij aan deze ambitie, zoals in het bedrijfsplan was opgenomen.
- We willen in de regio Rivierenland aansluiten op de landelijke en provinciale doelstellingen. Dat doen we door een stevige bijdrage te leveren door het realiseren van een textielsorteercentrum. Waarbij het sorteerwerk wordt gedaan door mensen met een ondersteuningsbehoefte en met inzet van technologische ontwikkelingen waardoor moeilijk werk makkelijk wordt gemaakt voor de doelgroep en de kwaliteit van het uit gesorteerde textiel voldoet aan de gevraagde kwaliteit door afnemers.
- **Ketensamenwerking**; we willen een circulaire ketensamenwerking in Rivierenland opzetten waarmee we de regionale economie en brede welvaart versterken. We nemen verantwoordelijkheid in deze keten en willen optimaal hergebruik van textiel realiseren. De focus ligt op het volledig sluiten van de circulaire textielketen in Rivierenland. Daartoe onderzoeken we de mogelijkheden voor indiening van een EFRO subsidie (Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling).
- **Inclusief**; we willen in een zelfstandige onderneming 30 betaalde werkplekken en 60 ontwikkelplekken per jaar realiseren voor kwetsbare inwoners, met werk dat uitermate geschikt is voor deze doelgroep, zodat zij naar vermogen in de arbeidsmarkt en samenleving kunnen participeren.
- **Financieel**; we willen een (op termijn) circulair, inclusief en maatschappelijk verantwoord businessmodel waardoor we minder afhankelijk zijn van de prijsveranderingen in de textielmarkt. Tevens anticiperen we op de invoering van de uitgebreide producenten verantwoordelijkheid (UPV), waarbij de producent integraal verantwoordelijk wordt voor de gehele textielketen. We willen meer hergebruik en afzet van textiel in eigen regio en elders in Nederland met gebruikmaking en behoud van de huidige infrastructuur van inzamelen, sorteren en verwerken. Vergoedingen voor het behoud van deze infrastructuur nemen we mee in het toekomstig businessmodel.
- **Communicatie, bewustwording en preventie**; we willen textiel aankopen terugdringen en een juiste inzameling stimuleren bij inwoners, bedrijven en overheden door hen bewust te maken van circulair hergebruik van textiel en overige circulaire producten.

2.4 Realisatie Sorteercentrum in 2 fasen

Fase 1 Proef sorteercentrum

Op basis van bestuurlijke goedkeuring (toekenning Regiodeal subsidie) zijn we in januari 2022 gestart met een klein sorteercentrum in een pand (400m²) aan de Voltastraat in Tiel. Het doel van deze proef was om in de praktijk te toetsen of de doelgroep medewerkers van Werkzaak in staat zijn om de sorteerwerkzaamheden uit te voeren en om vast te stellen of de financiële aannames in de businesscase aannemelijk zijn. Verder wilden we de kwaliteit van het aangeboden textiel in de regio in beeld krijgen en toetsen of dit overeen kwam met het beeld van de afnemers.

Foto; locatie Voltastraat in Tiel



Realisatie

Op 24 augustus 2022 is de proef geëvalueerd waarbij de volgende tussendoelen zijn gerealiseerd.

- Bewustwording rondom circulair textiel bevorderd in de regio (gemeenten, provincie) en onder inwoners met de lancering van de Pleintjes van Morgen.
- Er is een netwerk opgebouwd in de regio met circulaire ketenpartners, die als consortium gezamenlijk de loop willen sluiten en daarvoor een Europese subsidie (Cirtex 1.0) hebben verworven.
- Er zijn 14 betaalde banen en 10 ontwikkelplekken binnen de proeflocatie gerealiseerd.
- Er is een gezamenlijke maatschappelijke businesscase opgesteld, die in de praktijk is getoetst en op basis van de evaluatie is aangepast.
- De sorteerhal en het werkproces, is samen met de doelgroep ingericht.
- Sortering van het textiel in 12 soorten (in 1^e instantie handmatig en later met een lopende band) is gerealiseerd. Het textiel wordt per soort in A kwaliteit, B kwaliteit en C kwaliteit gesorteerd en afgezet in de markt.
- Er wordt 5.000 kilo per week gesorteerd en we blijven opschalen binnen de mogelijkheden van het huidige pand. We zullen in het tweede deel van 2022 een stap moeten maken naar een groter pand willen we het noodzakelijk aantal kilo's van 30.000 per week kunnen gaan realiseren. Dit betekent een verzesvoudiging van het huidige aantal kilo's en daardoor ook een forse toename van benodigd aantal medewerkers.
- De proef heeft aangetoond dat de sorteerwerkzaamheden uitermate geschikt zijn voor de doelgroep medewerkers die nog niet in staat zijn om bij reguliere werkgevers

aan het werk te gaan maar die een te hoge loonwaarde hebben voor beschut werk in de productiehallen van Werkzaak.

- Op basis van deze evaluatie is besloten te investeren in grotere huisvesting en professioneel materieel voor het sorteercentrum, welke zijn opgenomen in het definitieve bedrijfsplan en begroting voor Cirtex.

Foto; medewerker Cirtex



Fase 2 Oprichting Cirtex

Na de formele oprichting (november 2022) van Cirtex hebben we in 2023 nog grotendeels gewerkt vanuit de proeflocatie en zijn we in oktober 2023 verhuisd naar het huidige pand (2.000 m2) aan de Morsestraat 41 in Tiel.

Foto; locatie Morsestraat in Tiel



Foto; medewerkers Cirtex



Het zoekproces naar een geschikt pand heeft langer geduurd dan voorzien door het beperkte aanbod van geschikte panden in het centrum van onze regio, de Covid pandemie, de ontstane energiecrisis en de Arbo eisen waaraan het pand moest voldoen voor de doelgroep medewerkers van Werkzaak.

We hebben het beoogde circulaire textielsorteercentrum in eigen regio in 2 fasen gerealiseerd, waarbij de sorteerwerkzaamheden worden uitgevoerd door zoveel mogelijk doelgroep medewerkers van Werkzaak. Daarnaast hebben we een efficiënt sorteerproces ingericht met voortdurende optimalisaties om de gesorteerde textiel fracties te kunnen verkopen tegen de geldende markttarieven.

Foto; hopper productieproces Cirtex



Foto's; medewerkers Cirtex



3. REALISATIE OP DOELSTELLINGEN

3.1 Realisatie op doelstelling Circulariteit en Ketensamenwerking

Transitie van afval naar grondstoffen en circulair hergebruik

- Moeder-organisatie Avri heeft als hoofddoel om de transitie van afval naar grondstof aan te jagen en circulair hergebruik te stimuleren. Voor de textielstroom doet zij dit middels de sorteer- en verwerkingswerkzaamheden van Cirtex. Met lokaal gecreëerde en ingezamelde stromen herbruikbare textiel wordt lokaal waarde toegevoegd, dit was een doel in het bedrijfsplan;
- We hebben de regie in handen genomen waarmee in de jaren 2023 en 1e helft 2024 de prijsschommelingen in de textielmarkt zijn voorkomen. Door het ontstaan van de wereldwijde textielcrisis (zie bijlage 2) is onze invloed op de textielmarkt zeer beperkt gebleken. De afzet van textiel is enorm onder druk komen te staan, met impact op de businesscase van Cirtex, waardoor er stagnatie is opgetreden in deze transitie. Een

stabiele vergoeding voor de textielinzameling, genoemd in het bedrijfsplan, is dus niet gerealiseerd.

Landelijke doelstellingen en bewustwording

- De landelijke doelstelling van 50% circulair (in 2030) in Rivierenland is (nog) niet gerealiseerd. Met het aanbieden van de “Pleintjes van Morgen” hebben we geïnvesteerd in het bewustzijn van circulair hergebruik bij de gemeenten en inwoners. Dit heeft echter nog niet geleid tot een inkoop en aanbestedingsbeleid door gemeenten dat circulair hergebruik ondersteunt.

Foto; pleintje van morgen in Heerewaarden



- Het initiatief om kledingvouchers voor de doelgroep medewerkers van Werkzaak af te nemen om circulair hergebruik te stimuleren is door de gemeenten niet opgevolgd en heeft een structureel nadelig effect van 42K in de begroting. De doelstelling in het bedrijfsplan om onderzoek te doen naar het verstrekken van textielpakketten voor de Minima (armoedebestrijding) is niet van de grond gekomen.
- We constateren dat er bij inkoop en aanbestedingen door de gemeenten nog beperkt aandacht is voor de aanschaf van circulaire producten, geassembleerd door inclusieve arbeid. We zien dat projecten veelal met traditionele materialen wordt vormgegeven en dat het gebruik van circulaire materialen bij projecten in Rivierenland nog te weinig aandacht krijgt. De doelstelling in het bedrijfsplan om straatmeubilair van textiel in de eigen regio terug te brengen is nog niet gerealiseerd.

Foto; verkoop kledingvouchers bij Cirtex.



Overzicht geleverde kilo's textiel

Foto; voorraad gesorteerd textiel



Tabel; aantal gesorteerde kilo's textiel

	2023	2024	2025
Totale kilo's	1.580.708	1.690.592	1.709.133
Afval in kilo's	77.790	372.326	490.521
Afzet als origineel in kilo's	1.161.312	807.128	821.913
Sociaal Sorteren Totaal in kilo's	341.607	511.138	396.699
Sociaal Sorteren A-kwaliteit in kilo's	125.155	155.952	127.544
Sociaal Sorteren B-kwaliteit in kilo's	187.336	314.292	230.909
Sociaal Sorteren C-kwaliteit in kilo's	29.116	40.894	38.246

**In 2023 hebben we vanuit de kleine locatie niet alle textiel kunnen sorteren, waardoor we veel origineel rechtstreeks in de markt hebben afgezet.*

Aantal kilo's textiel

We kunnen inmiddels 1.7 miljoen kilo textiel (incl. schoenen, accessoires en knuffels) per jaar in het sorteercentrum verwerken, waarbij we het sorteerproces hebben geoptimaliseerd.

Aanvoer

Vanaf de proef in 2022 zien we een gestage groei van het totaal aantal geleverde kilo's bij Cirtex. In 2023 was dat 1.5 miljoen kilo, in 2024 1.6 miljoen kilo en in 2025 1.7 miljoen kilo. Door verbeteringen aan de hopper en lopende band is de verwerkingscapaciteit verhoogd tot 9 ton per dag. We verwachten in 2026 door te groen naar 1.9 miljoen kilo, waardoor alle textiel rechtstreeks uit de route bij Cirtex kan worden gebracht. Dit levert Avri een structurele besparing (65K) op in tijd, kilometers en CO₂-uitstoot, omdat het transport naar externe sorteerders niet meer nodig is.

Opschonen

We hebben door het opschonen van alle textiel op de hopper goed inzicht gekregen in de kwaliteit van het textiel in Rivierenland en de hoeveelheid afval. In Rivierenland brengen we ongeveer 7 kilo per persoon per jaar naar de textiel container, daarnaast verdwijnt er nog een deel bij het restafval. Dit is een onwenselijke situatie, want dit maakt het goed kunnen recycleren van textiel een grote uitdaging. De gescheiden inzameling van textiel verdient aandacht om verdere vervuiling met andere afvalstromen te voorkomen. De eerste stappen zijn gezet met het borgen van de toegankelijkheid van de textiel containers met een pasje. Ook is Avri met het project "doorgeeftas" huis aan huis gaan inzamelen wat weer een betere kwaliteit textiel oplevert. Avri ontwikkeld op dit moment meerdere interventies om zoveel mogelijk schoon textiel in Rivierenland in te zamelen.

Foto; opschonen textiel.



Afval

Het afvalpercentage is in de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. In de begroting hanteren we een gemiddelde van 13% over de afgelopen 4 jaar, terwijl het feitelijke gemiddelde op 29% (bron; operationeel dashboard Cirtex) ligt. Cirtex heeft Avri gehouden aan de contractuele afspraak van maximaal 13% vervuiling en opgeroepen tot maatregelen om de vervuiling terug te brengen. Tegelijkertijd worden de meerkosten van de vervuiling boven 13% bij Avri in rekening gebracht. Bij het rechtstreeks afzetten in de markt zou Avri deze inkomsten ook missen. Avri heeft inmiddels maatregelen genomen om vanaf 1 oktober 2025 paslezers op de textielcontainers te plaatsen. De positieve effecten van deze maatregel verwachten we te zien vanaf het 4e kwartaal van 2025, waardoor de kwaliteit en afzet van het ingezamelde textiel zal toenemen.

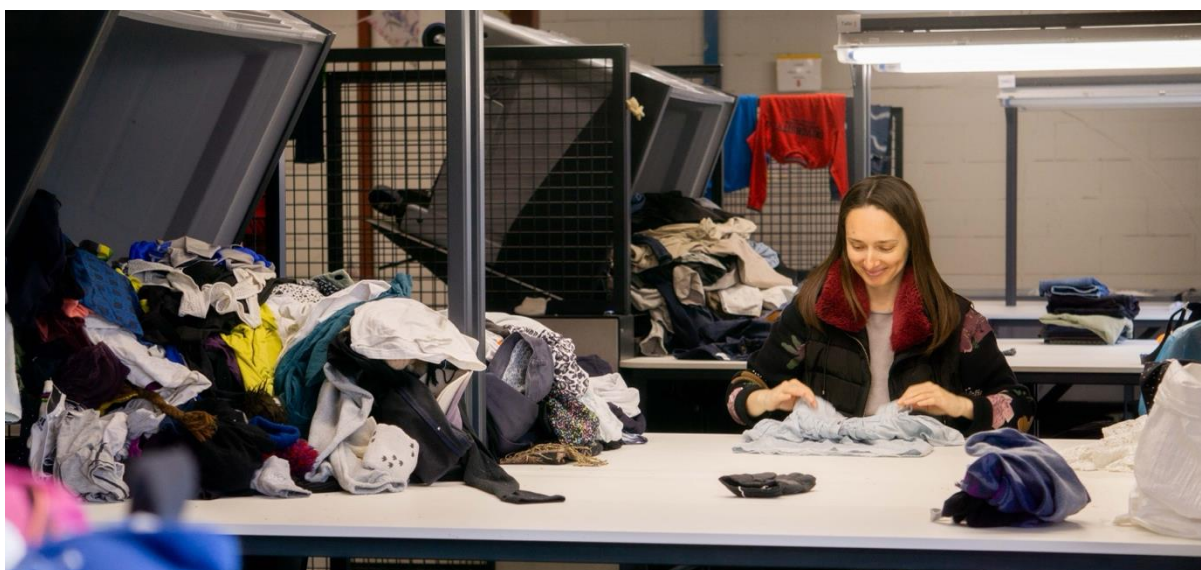
Origineel

Na het opschonen van het textiel door het verwijderen van afval creëren we een hoeveelheid origineel textiel van in totaal 1.1 miljoen kilo in 2023 die we inmiddels hebben afgebouwd naar 821.000 kilo in 2025, die we rechtstreeks afzetten in de markt. We sturen continu op een optimum tussen het textiel dat we alleen opschonen (origineel textiel) en het textiel dat we sociaal sorteren met de doelgroep. Kwaliteit en kwantiteit van het opgeschoonde en gesorteerde textiel bepaalt de marktprijs voor de verschillende soorten textiel. Zo was origineel textiel in het jaar 2023 financieel aantrekkelijk om direct in de markt te zetten.

Sociaal sorteren in 12 soorten

Door de doelgroep van Werkzaak is het sociaal sorteren uitgevoerd in de verschillende textielsoorten A, B en C kwaliteit. We zien nog de nodige fluctuaties in de gerealiseerde kilo's (gemiddeld 416.000 kilo) over de jaren 2023 t/m 2025 als gevolg van de effecten door de textielcrisis en de feitelijke beschikbaarheid, loonwaarde en het ontwikkelniveau van de doelgroep. Er is een interne kwaliteitscontrole ingevoerd op het sorteerwerk, wat het vertrouwen van de nieuwe afnemers in de geleverde kwaliteit merkbaar heeft versterkt.

Foto; fijn sortering textiel.



Fijn sortering

Uit de fijn sortering blijkt dat de verschillende textielfracties in lijn liggen met de oorspronkelijke uitgangspunten in de begroting.

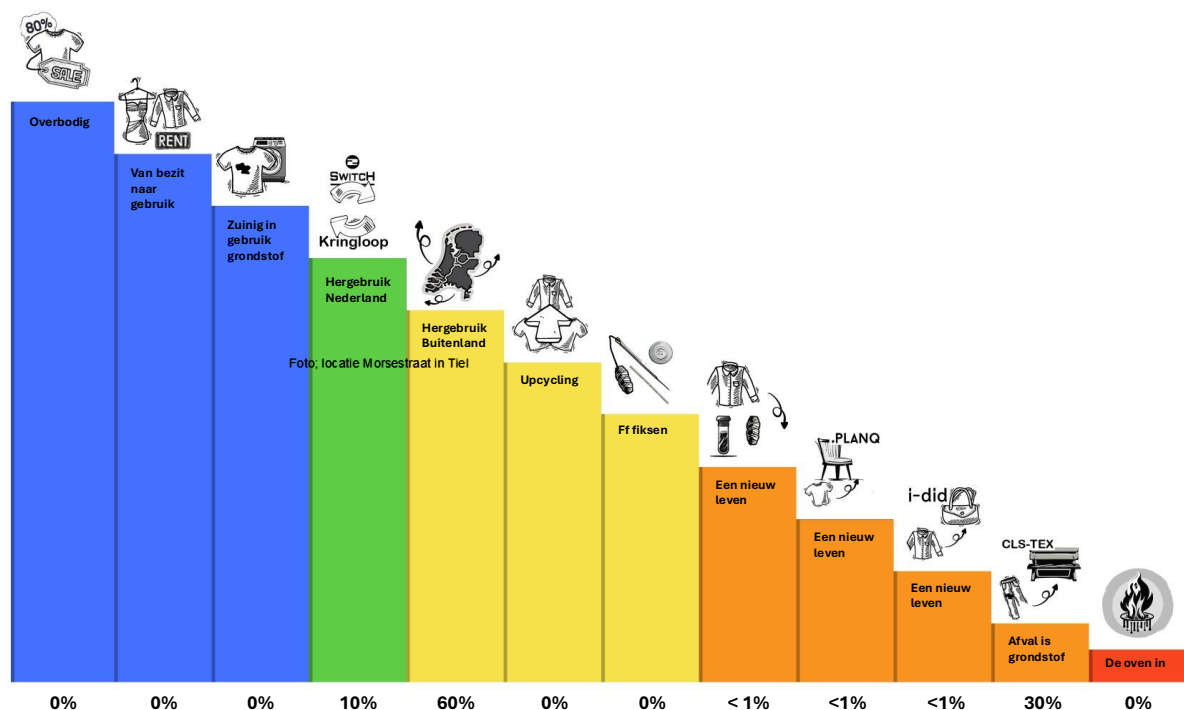
- De A kwaliteit herdraagbaar textiel is gemiddeld 10% (bron: operationeel dashboard Cirtex) en wordt verkocht in de kringloopwinkel van 2Switch in Tiel. Zij betaald hiervoor marktconforme prijzen (€4,35 per kilo, prijspeil 2025) aan Cirtex.
- Deze stroom vormt een stabiele en belangrijke inkomstenbron voor Cirtex en draagt bij aan regionaal hergebruik en zichtbaarheid van circulair textiel.
- De B-kwaliteit textiel is gemiddeld 60% (bron: operationeel dashboard Cirtex) en gaat via afnemers naar het buitenland, waar het als herdraagbare kleding wordt verkocht.
- De C-kwaliteit textiel is gemiddeld 30% (bron: operationeel dashboard Cirtex) en wordt in principe verkocht aan de industrie om er via mechanische- en chemische recycling circulaire producten van te maken. Met onze scan technologie kunnen we de kledingsamenstelling goed beoordelen, zodat we de gevraagde industriekwaliteit voor afnemers kunnen sorteren.

Afzet textiel

Als Cirtex hebben we een textiel trap (zie onderstaande figuur) ontwikkeld om trede voor trede, te laten zien hoe we anders met ons textiel kunnen omgaan. In plaats van gebruiken en afdanken, gaan we naar alleen gebruiken als het écht nodig is en kiezen we na gebruik voor hoogwaardig hergebruiken en recycling van textiel. Elke trede van de trap staat voor een andere aanpak. En daarbij geldt: hoe hoger op de trap, hoe beter.

Voor de start van Cirtex werd alle textiel (100%) uit de regio direct verkocht in de markt. We hebben hieronder beschreven op welke traptreden we als Cirtex initiatieven ontwikkelen om circulair hergebruik te realiseren. We beschrijven de traptreden en de initiatieven van rood, naar oranje, geel, groen en blauw, waaronder we procentueel onze huidige textiel afzet hebben vermeld. Inmiddels brengen we het herdraagbaar textiel (10% A kwaliteit) terug in eigen regio, waarmee we de levensduur van kleding verlengen.

Figuur; trap tegen textiel



De oven in

Er zit nog steeds ca 6% (3kg per inwoner per jaar) textiel bij het restafval dat de verbrandingsoven ingaat. Met Avri worden hier bewustwordingscampagnes voor ingezet om deze hoeveelheid textiel (uit het restafval) komt niet bij Cirtex aan, vandaar dat dit percentage niet zichtbaar is in de traptrede 'de oven in'.

- Van afval naar grondstof

Met partners **Heigo** en **CLS-TEX** is een machinelijn ontwikkeld waarmee van textiel en plastic granulaat kan worden gemaakt voor circulaire producten in openbare ruimte. Met Cirtex sluiten we aan bij hun verwerking, zoals in het bedrijfsplan is beschreven. Naast de inrichting van de Pleintjes van Morgen zijn er maar sporadisch circulaire producten door bedrijven en gemeenten in onze regio afgenomen. Momenteel maken we afspraken met deze partners over de hoeveelheid af te nemen C kwaliteit textiel voor het maken van deze producten. In de toekomst willen we dit percentage (30%) textiel op hogere traptreden inzetten om het circulair hergebruik te bevorderen.

Een nieuw leven

- Met partner **i-did** is een mechanische recycling installatie ontwikkeld waarmee viltproducten kunnen worden gemaakt voor interieurprojecten. Momenteel maken we afspraken met deze partner over de hoeveelheid af te nemen C kwaliteit textiel voor het maken van deze producten om het percentage < 1% substantieel te verhogen.
- Met partner **Planq** is een mechanische recycling installatie ontwikkeld waarmee viltfineerproducten kunnen worden gemaakt voor interieurprojecten. Momenteel maken we afspraken met deze partner over de hoeveelheid af te nemen C kwaliteit

textiel voor het maken van deze producten om het percentage < 1% substantieel te verhogen..

- Met partners **Heigo** en **Htex** is een chemische recycling installatie ontwikkeld waarmee van polyester textiel, weer oorspronkelijke grondstoffen en garens kunnen worden gemaakt voor nieuwe kleding. Momenteel maken we afspraken met deze partners over de hoeveelheid af te nemen C kwaliteit textiel voor het maken van deze producten om het percentage < 1% substantieel te verhogen.
- Met partners **Planq**, **Keynius** en **Faaij** is een recycling installatie ontwikkeld waarmee massieve textielplaten kunnen worden gemaakt. Momenteel maken we afspraken met deze partners over de hoeveelheid af te nemen C kwaliteit textiel voor het maken van deze producten om het percentage < 1% substantieel te verhogen.

Effe fiksen en upcycling

Met partners **Olga's naaiatelier** in Culemborg en **Elliz in Company** in Zaltbommel kunnen we kleinschalige regionale initiatieven ondersteunen om kleding te repareren of kleding te upcyclen. In 2026 onderzoeken we of het financieel haalbaar is om een eigen naaiatelier bij Cirtex in te richten. Vanuit de doelgroep statushouders zijn er werkzoekenden, die over deze vaardigheden beschikken en zij hierdoor betaald aan het werk kunnen.

Hergebruik buitenland

Met meerdere afzetpartners wordt de B kwaliteit (60%) textiel als herdraagbare kleding verkocht in Oost Europa en Afrika. Met als kanttekening dat er in die landen gebrekkig toezicht is op naleving van duurzame verkoop en verwerking. Daarom kleurt dit ook deels 'oranje' en zelfs 'rood op de textieltrap'.

Hergebruik in Nederland

Met partner 2Switch wordt de A kwaliteit textiel (10%) als herdraagbare kleding verkocht in eigen regio (vestiging 2Switch Tiel). Daarnaast kunnen we ondersteuning bieden aan partner Klesteo, de kledingbank in Tiel waar ze kleding, schoenen en speelgoed beschikbaar stellen voor mensen die tot de Minima behoren. 2Switch voert een regionale verkenning uit om meerdere kringloopwinkels in Rivierenland te openen zodat onze afzet breder wordt.

Bewustwording

Deze traptreden over bewustwording van de consument liggen buiten de primaire scope van het textielsorteercentrum. Daar waar we de bewustwording van de consument positief kunnen beïnvloeden, doen we dit uiteraard. Denk aan de publiekscampagnes vanuit de Avri over "Koop minder kleding omdat we de kast al vol hebben hangen. Koop duurzame kleding (enkele items) in plaats van veel fast fashion kleding. Laat kleding stomen als er een vlek in zit of repareren als een rits kapot is".

Nieuwe initiatieven.

Cirtex is inmiddels ook met de volgende initiatieven gestart:

- Inzameling van donzen dekbedden en kussens (2000 kilo per jaar) voor recycling door Ducky Dons;
- Verzameling van plastic zakken (5000 kilo per jaar) vanuit het aangeleverde textiel voor recycling via Avri;
- Pilot met kledingreparatie in samenwerking met The First Steps (Den Bosch);

- Inzameling van dekens en lakens ten behoeve van verpakkingsmateriaal bij Werkzaam Rivierenland.

Uit analyse van deze textieltrap blijkt dat 90% van het ingezamelde textiel (tov 100% bij de start van Cirtex) nog naar het buitenland of industrie gaat. Ontwikkelingen die we in de toekomst willen voorkomen en waar UPV Textiel en de EFRO subsidie Cirtex 2.0 op gestoeld zijn. Dit versterkt onze oorspronkelijke ambitie om de buitenlandse afzet af te bouwen en keten innovaties op te zetten om hergebruik en recycling van textiel in eigen regio en Nederland te bevorderen. We zetten de eerste kleine stapjes op de traptreden tegen textiel, initiatieven die we omarmen en de komende jaren verder willen uitbouwen om de noodzakelijke transitie in de textielketen te realiseren.

Circulaire Ketensamenwerking

Na het realiseren van het textielsorteercentrum hebben we met MKB bedrijven in de regio en daarbuiten een circulaire textielketen in Rivierenland opgezet. Met behulp van Europese subsidies hebben we in de afgelopen jaren de volgende doelstellingen en resultaten gerealiseerd.

Cirtex 1.0 | samenwerkend MKB innoveert textielrecycling.

In Cirtex 1.0 hebben publieke en private partijen het initiatief genomen om met het complexe vraagstuk van textielrecycling aan de slag te gaan. We treden samen op als pioniers en zetten samen onze kennis en expertise in om de textielketen te sluiten.

We hebben met de consortiumpartners inmiddels meerdere machinelijnen ontwikkeld en gebouwd voor chemische en mechanische textielrecycling in de regio en daarbuiten.

Foto's; bedrijfsinstallaties van consortiumpartners Htex, i-did en Cls-tex.



Cirtex 2.0 | De hogere stap op de textieltrap, modulair en circulair textielcentrum Rivierenland.

De traditionele aanpak van textielrecycling, gericht op export naar Afrika en Oost-Europa, is ingestort. Door de opkomst van goedkope fast fashion via platforms zoals Shein en Temu heeft dit geleid tot groeiende textielbergen van slechte kwaliteit textiel en benadrukt de noodzaak voor een nieuwe, innovatieve en duurzame aanpak binnen Nederland en Europa.

Cirtex 2.0 werkt aan het realiseren van een innovatief ecosysteem voor circulair textiel. Dit is een centrale hub voor verschillende recyclingsoplossingen die naast elkaar staan en kent een modulaire opbouw. We ontwikkelen samen meerdere innovaties (textielplaten, vilt- en fineertoepassingen voor meubilair en circulaire producten voor openbare ruimte) als alternatief voor de buitenlandse textielafzet.

Foto; bedrijfsinstallatie van consortiumpartners Planq, Keynius en Faay.

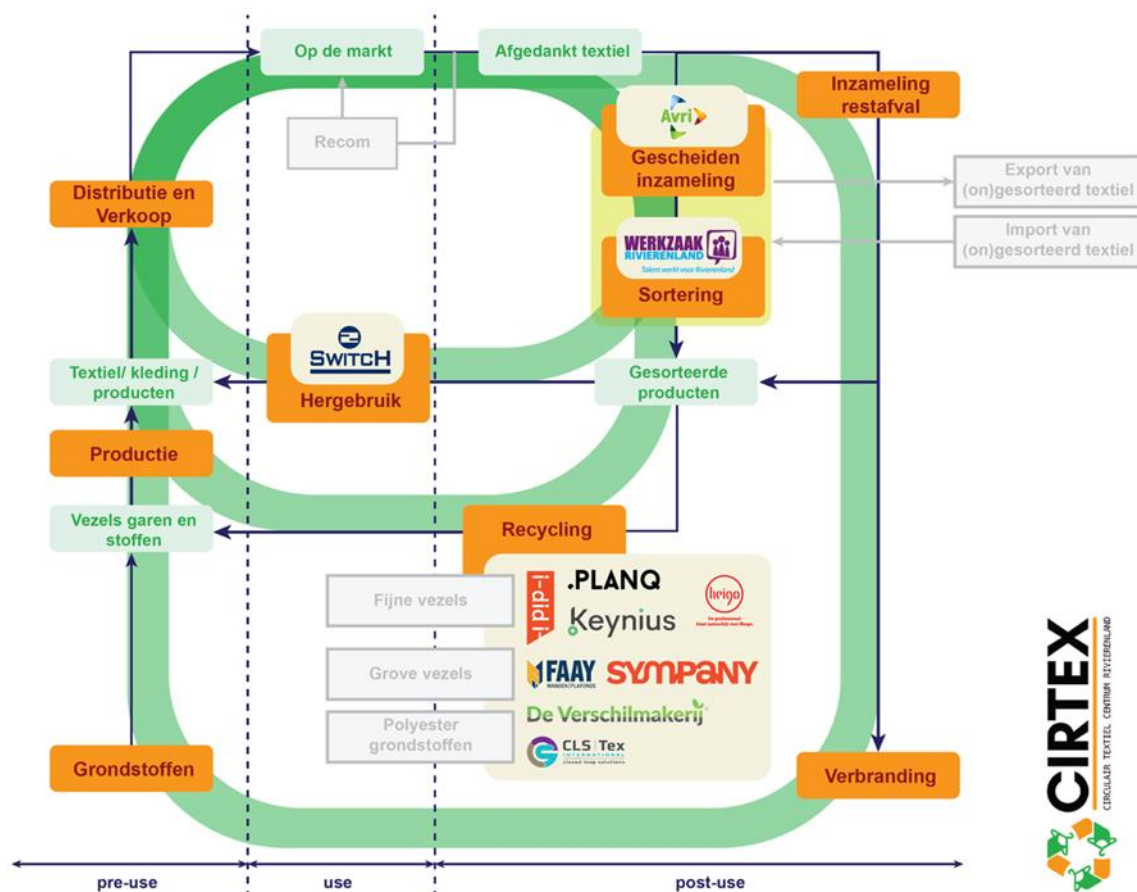


Rol van Cirtex en haar consortiumpartners

Cirtex is verantwoordelijk voor het verwerken van het textiel tot hoogwaardige grondstof.

Onze consortiumpartners werken graag samen met Cirtex vanwege de hoge kwaliteit van het halffabricaat en de mogelijkheid om vraaggericht te sorteren. De samenwerking tussen de projectpartners en sorteercentrum Cirtex focust op gezamenlijke innovatie, betrouwbaarheid en ketenregie.

Figuur; Circulair ketenmodel van Cirtex



Samen het textiel een “nieuw leven” te geven, leidt tot efficiënter grondstofgebruik, een sterke circulaire economie, innovatie en maatschappelijke impact door minder textielafval en CO₂-uitstoot.

De consortiumpartners van Cirtex, zetten de gesorteerde halffabricaten om in hoogwaardige eindproducten zoals meubels (interieur en voor de openbare ruimte), bouwmaterialen, akoestische panelen, massieve textielplaten, wandbekleding, decoratie. De partners stellen eisen aan de halffabricaten zoals vezelsamenstelling, kwaliteit en eigenschappen. Ze experimenteren met nieuwe blends en ontwerpen om duurzame en functionele producten te creëren. De partners zijn voorlopers in hun vakgebied en hebben bijzondere projecten uitgevoerd met het gebruik van textiel in het interieur en de openbare ruimte.

De partners (zie foto) in het consortium beschikken over de benodigde kennis en expertise en vormen we samen met een ketennetwerk in de regio en daarbuiten. Voor de specifieke inbreng per partner verwijzen we u naar bijlage 1.

Figuur; consortiumpartners Cirtex 2.0



Foto; vertegenwoordigers van de consortiumpartners



Vooralsnog legt de ketensamenwerking zich vooral toe op recycling (middels vervezeling) en nog (te) weinig op partners die substantieel kunnen bijdragen aan producten, die hoger op de trap voor textiel staan (door reparatie, herstel en upcycling). De uitdaging zit vooral in het woord ‘substantieel’: partijen die hoogwaardige producten kunnen maken van textiel (en die hoger op de textiel trap scoren) hebben doorgaans geen behoefte aan (en capaciteit voor) grote hoeveelheden textiel. Met de huidige consortiumpartners werken we aan schaalbare circulaire innovaties om de grote hoeveelheden C kwaliteit textiel (30%) te kunnen verwerken tot circulaire producten, die we in eigen regio/Nederland op basis van een circulair businessmodel kunnen afzetten.

Conclusies op het gebied van Circulariteit en Ketensamenwerking

Groen	Oranje	Rood
Bewustwording en positieve beeldvorming in en buiten regio	Transitie is vertraagd	Textielcrisis heeft hoge impact
10% Circulair hergebruik	40% Circulair hergebruik	Landelijke doelstelling 50% Circulair hergebruik in 2030 niet haalbaar
		Circulair hergebruik door gemeenten niet behaald
	Vervuiling Textiel en Afval	
		Schaalbaarheid van productie versus afzet
	Initiatieven textielladder	
Circulaire textielketen opgezet en bedrijfsinstallaties bij partners gerealiseerd		
	Innovaties gestart (Cirtex 2.0)	Hoogwaardige innovaties (hoger op textieltrap)

3. 2 Realisatie op doelstelling Inclusie

- De hoofddoelstelling van Cirtex is dat wij met het textiel (1.9 miljoen kilo) uit Rivierenland in 2050 100% circulair zijn en dat wij dit vanuit een inclusieve arbeidsmarkt en samenleving realiseren. Dit doen wij door de werkzaamheden in het textielsorteercentrum uit te voeren met zoveel als mogelijk doelgroep medewerkers (P-wet, SW en Beschut) van Werkzaak Rivierenland, waarbij het werk maximaal wordt aangepast op de vaardigheden van de individuele persoon met inzet van technologische innovaties. Voor de inzet van de gedetacheerden door Werkzaak wordt door Cirtex een marktconform tarief betaald. Het ultieme doel is om de talenten van Werkzaak, via Cirtex, te laten uitstromen naar regulier werk.

Foto; medewerkers Cirtex tijdens de opening van het pand Morsestraat in Tiel.



Moeder-organisatie Werkzaak heeft als doel zoveel als mogelijk mensen met een ondersteuningsbehoefte betaald aan het werk te krijgen en te houden of te laten ontwikkelen. Dit zijn kwetsbare werkzoekenden die (nog) niet in staat zijn om bij reguliere werkgevers aan het werk te gaan. Ze zijn wel in staat om, in een passende omgeving, loonvormende arbeid te verrichten of zich aan het ontwikkelen zijn naar werk.

Werkzaak heeft behoefte aan werkplekken voor een specifieke groep werkzoekenden met een loonwaarde van 40-45%. In de productiehallen in Geldermalsen werken mensen met

een loonwaarde van 30-35%, terwijl de gemiddelde loonwaarde van gedetacheerde doelgroep medewerkers bij reguliere bedrijven ongeveer 60% bedraagt.

Figuur; Cirtex als springplank tussen beschut en regulier werk in.



De werkzaamheden bij Cirtex in combinatie met de intensieve begeleiding door werkcoach en praktijkbegeleider die daarbij door Werkzaak wordt geboden, maakt het voor deze doelgroep mogelijk dat ze binnen hun mogelijkheden zo volwaardig mogelijk meedoen. Hierbij houden we rekening met hun begeleidingsbehoefte en belastbaarheid.

Binnen Cirtex wordt een deel van hen ontwikkeld naar een niveau dat duurzame uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt mogelijk maakt. Een deel van hen blijft afhankelijk van werkzaamheden binnen een hybride werkomgeving als Cirtex. En een deel zal 'terugvallen' naar de productie- en ontwikkelhallen binnen Werkzaak omdat de stap naar de reguliere arbeidsplaats toch te groot is.

Mensen die bij Cirtex aan het werk zijn, vallen onder de doelgroep WSW of Participatiewet. In het eerste geval betaalt Werkzaak het salaris, in het tweede geval betaalt Werkzaak een uitkering.

We weten dat het een uitdagende opdracht is omdat dit construct uniek is in Nederland. Uniek omdat we binnen Cirtex mensen met een ondersteuningsbehoefte (doelgroep Werkzaak) naar werkelijke loonwaarde betalen en niet, zoals op alle andere plekken in het land met soortgelijke initiatieven, met staatssteun of gemeentelijke subsidies. En uniek vanwege de samenwerking met partners die met innovaties de grondstoffen uit textiel tot nieuwe producten maken en zich bewegen in een niche markt.

Cirtex betaalt voor de geleverde werkzaamheden door de doelgroep aan Werkzaak een vergoeding, conform minimumloon en rekening houdend met hun loonwaarde. Feitelijk betaalt Cirtex dus een groot deel van het salaris of de uitkering. Op het moment dat deze mensen niet bij Cirtex zouden werken, zouden zij in de productie- en ontwikkelhallen werkzaam zijn, of volledig afhankelijk zijn van een uitkering. Dat doet geen recht aan deze groep die dankzij Cirtex naar vermogen deelneemt aan het arbeidsproces. Bovendien zou

deze groep zonder Cirtex geen springplank hebben gehad om door te stromen naar regulier werk.

We hebben bij Cirtex geïnvesteerd in de huisvesting (rolstoeltoegankelijk/invalidentoilet), het materieel (unieke proceslijnen met zit/sta plekken op maat met kiep kanteltafels) en technologische voorzieningen (digitale werkinstructies en scantechnologie) om fysiek en moeilijk werk makkelijker te maken voor de doelgroep medewerkers van Werkzaak.

Overzicht Personeel

Vanaf de proef in 2022 is het sorteercentrum zoveel als mogelijk bemenst met doelgroep medewerkers van Werkzaak. Dit betreft zowel betaalde als ontwikkelplekken. Doelstelling was in een zelfstandige onderneming 30 betaalde werkplekken en 60 ontwikkelplekken per jaar te realiseren, zodat zij naar vermogen in de arbeidsmarkt en samenleving kunnen participeren.

In dit overzicht ziet u het totaal aantal medewerkers bij Cirtex over de afgelopen jaren, waarbij we de gerealiseerde in, door en uitstroom van alle medewerkers in beeld hebben gebracht.

Tabel; in, door en uitstroom van medewerkers bij Cirtex

	2022	2023	2024	2025	Totaal	%
Betaalde plekken	0	35	11	29	75	100%
Uitstroom externe werkgever	0	2	3	12	17	23%
In dienst Cirtex	0	6	7	21	34	45%
Uitstroom overig (pensioen, verhuizing)	0	1	0	2	3	4%
Doorstroom binnen Werkzaak	0	0	0	2	2	3%
Terug naar productiehallen Werkzaak	0	3	3	6	12	16%
Terug naar uitkering	0	3	2	2	7	9%
Proefplaatsingen	13	25	14	10	62	100%
Uitstroom externe werkgever	0	3	7	1	11	18%
In dienst Cirtex	0	8	8	4	20	32%
Uitstroom overig (pensioen, verhuizing)	0	0	2	0	2	3%
Terug naar productiehallen Werkzaak	0	1	0	0	1	2%
Terug naar uitkering	0	11	11	6	28	45%
Totaal Betaald	13	60	25	39	137	100%
Uitstroom externe werkgever	0	5	10	13	28	20%
In dienst Cirtex	0	14	15	25	54	39%
Uitstroom overig (pensioen, verhuizing)	0	1	2	2	5	4%
Doorstroom binnen Werkzaak	0	0	0	2	2	3%
Terug naar productiehallen Werkzaak	0	4	3	6	13	9%
Terug naar uitkering	0	14	13	8	35	25%
Ontwikkelplekken	0	10	15	23	48	100%
Doorstroming naar betaalde plekken	0	8	10	7	25	52%
Overige plekken	0	11	42	53	106	
Reguliere medewerkers	0	4	0	1	5	
VSO / Pro onderwijs stage	0	2	10	13	25	
Reclassering medewerkers	0	5	32	39	76	

Betaalde plekken

- Van de in totaal 75 betaalde werkplekken zijn er 17 medewerkers uitgestroomd naar regulier werk en 34 medewerkers in dienst bij Cirtex. 12 medewerkers zijn terug naar de productiehallen van Werkzaak en er vallen 7 medewerkers terug in de uitkering.

Proefplaatsingen

- Van de 62 proefplaatsingen zijn er 11 medewerkers uitgestroomd naar regulier werk en 20 medewerkers in dienst bij Cirtex. 1 medewerker is terug naar de productiehallen van Werkzaak en er vallen 28 medewerkers terug in de uitkering.

Totaal betaald

- Van de 137 betaalde werkplekken zijn er 28 medewerkers uitgestroomd naar regulier werk en 54 medewerkers in dienst bij Cirtex. 13 medewerkers zijn terug naar de productiehallen van Werkzaak en er vallen 35 medewerkers terug in de uitkering.
- Met 137 betaalde werkplekken (gemiddeld 34 per jaar) blijkt dat we de oorspronkelijke doelstelling van 30 betaalde werkplekken bij Cirtex hebben gerealiseerd en dat hiervan inmiddels 20% is uitgestroomd naar een reguliere werkgever en 39% nog steeds werkzaam is bij Cirtex. 9% is terug naar de productiehallen van Werkzaak en 25% valt terug in de uitkering.

Ontwikkelplekken

- Er zijn 48 ontwikkelplekken bij Cirtex ingevuld, waarvan er 25 succesvol zijn doorgestroomd naar een betaalde werkplek bij Cirtex. Een doorstroompercentage van 52%. De oorspronkelijke doelstelling om per jaar 60 ontwikkelplekken in te vullen is echter niet behaald. Er was onvoldoende aanbod vanuit Werkzaak voor deze ontwikkelplekken. Binnen Cirtex is dit opgevangen door inzet van de medewerkers van de Reclassering. Verder zien we dat er 23 ontwikkelplekken stop zijn gezet, door redenen zoals ziekte, werkplek niet langer passend, opbouw uren niet haalbaar, etc.

Loonwaarde

	2022	2023	2024	2025	Totaal
Loonwaarde	54,5%	51,6%	52,2%	47,9%	51,5%

- De gemiddelde loonwaarde van de doelgroep medewerkers was bij de start van Cirtex ingeschat op 40-45%. Uit de gehouden loonwaarde meting bij Cirtex bleek deze uit te komen op gemiddeld 42% (2023/2024). We zien dat de loonwaarde van de medewerkers bij Cirtex, gedurende het dienstverband, gemiddeld met bijna 10% is gestegen, waarmee de kansen op de arbeidsmarkt zijn toegenomen.

Overige werkplekken

- Daarnaast zijn er in 2023 tijdelijk 4 reguliere krachten (Oekraïners) in dienst genomen om de bedrijfscontinuïteit van Cirtex te borgen. In 2025 hebben we dit aantal afgebouwd naar 1 reguliere kracht, omdat er 2 doelgroep medewerkers zijn doorgegroeid naar sleutelposities bij Cirtex. Deze medewerkers zijn, via moederorganisatie 2Switch, in dienst genomen. Door de financiële ondersteuning (loonkostensubsidie) kan Cirtex de verminderde werknemersvaardigheden accepteren en zijn zij goed in staat deze werkzaamheden uit te voeren.
- Vanuit het VSO/Pro onderwijs (De Cambier) zijn 25 stageplekken ingevuld bij Cirtex om ze voor te bereiden op een plaats op de reguliere arbeidsmarkt. De wet 'Van school naar duurzaam werk' die per 1 januari 2026 in werking treedt verwacht de overgang voor kwetsbare jongeren (15-27 jaar) te verbeteren door betere begeleiding, met een centrale rol voor scholen, doorstroomlocaties en gemeenten.

Cirtex kan daarin een centrale rol vervullen, zoals uit bovenstaande stageplekken blijkt.

- Vanuit Reclassering hebben 76 medewerkers hun taakstraf ingevuld bij Cirtex. Cirtex kan hiervoor een passende werkplek bieden, zodat zij gericht iets kunnen terug doen voor de maatschappij.

Overige ontwikkeling

- Voor de specifieke groep van statushouders worden wekelijks taallessen op de werkvloer van Cirtex gegeven.
- Verder maken we moeilijk werk voor de doelgroep makkelijk door ontwikkeling van een digitale werkinstructie en inzet van scantechnologie om sorteerprocessen te optimaliseren.

Foto; medewerkers Cirtex



Conclusies op het gebied van inclusie

Groen	Oranje	Rood
Hybride infrastructuur, passend werk voor doelgroep		
Cirtex is springplank naar regulier werk		
Uitstroom regulier werk (28)	Terug naar productie hallen werkzaam (13)	
Betaalde werkplekken (54) hoger dan voorzien (30)	Ontwikkelplekken (48) lager dan voorzien (60)	
Doorstroom van ontwikkelplek naar betaalde plek (25)		
Loonwaarde met 10% gestegen		
Werkplek voor reclassering (76)		
Stage plekken VSO Pro Onderwijs (25)		

Cirtex biedt een hybride werkomgeving voor mensen die nog niet regulier kunnen werken. Het is een unieke plek tussen beschut en regulier werk, ingenomen door medewerkers met een loonwaarde van 40–45% om hen voor te bereiden op de stap naar regulier werk. Uit de cijfers blijkt dat de hybride infrastructuur werkt doordat 20% uitstroomt (springplank) naar de reguliere arbeidsmarkt, 39% werkt bij Cirtex en dat 9% terugvalt in de beschutte werkomgeving (vangnet) van Werkzaam.

3.3 Realisatie op doelstelling Maatschappelijk verantwoord businessmodel

Businesscase

In de hoofddoelstelling van de coöperatie Cirtex is beschreven dat zij zou moeten bijdragen aan een sociaal, economisch en ecologische maatschappij voor een duurzame toekomst op basis van een circulair, inclusief en maatschappelijk verantwoord businessmodel.

Bij de start van Cirtex is hiervoor een meerjarenbegroting opgesteld voor de periode 2023 t/m 2026 om minimaal een kostenneutrale exploitatie (doelstelling bedrijfsplan) te realiseren. Op termijn zou er sprake zijn van een positieve businesscase (jaarschijf 2026). In de eerste jaren werd rekening gehouden met een negatief exploitatietekort. In 2023 en 2024 voorzagen we aanloopverliezen op de omzet en hogere personeelskosten. De verwachting was dat we dit tekort in 4 jaar stapsgewijs af konden bouwen door een hogere omzet te realiseren en dalende personeelskosten als gevolg van steeds efficiënter werken.

Tabel 1; meerjarenbegroting en realisatie Cirtex 2023-2026 ('smalle businesscase').

Begroot

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Omzet	896.489	910.257	956.985	1.026.442	3.790.173
Inzamelkosten	-252.000	-252.000	-257.040	-262.181	-1.023.221
Kosten voorraad	-30.275	-30.275	-30.275	-30.275	-121.100
Verkoopkosten	-25.896	-25.896	-25.896	-25.896	-103.584
Personeelskosten	-532.703	-532.703	-532.703	-532.703	-2.130.812
Huisvestingskosten	-116.500	-116.500	-116.500	-116.500	-466.000
Overige kosten	-6.266	-15.000	-10.000	-10.000	-41.266
Rente en afschrijving krediet inrichting (10 jr)	-35.890	-35.890	-35.890	-35.890	-143.560
Subsidie en bijdrage	0	0	0	0	0
Resultaat	-103.041	-98.007	-51.319	12.997	-239.370

Realisatie

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Omzet	626.109	642.441	596.266		1.864.816
Inzamelkosten	-284.749	-228.012	-271.161		-783.922
Kosten voorraad	0	0	0		0
Verkoopkosten	-3.414	-38	0		-3.452
Personeelskosten	-336.000	-547.331	-669.925		-1.553.256
Huisvestingskosten	-86.327	-128.820	-161.727		-376.874
Overige kosten	-29.507	-39.418	-23.103		-92.028
Rente en afschrijving krediet inrichting (10 jr)	-25.130	-48.372	-66.055		-139.557
Subsidie en bijdrage	206.237	200.000	252.300		658.537
Financieel Resultaat Cirtex (smal)	67.219	-149.550	-343.405		-425.736

Uit deze realisatiecijfers blijkt:

- ▶ Cirtex heeft in 2023 een positief resultaat van €67.000,- gerealiseerd (zie vastgestelde jaarrekening 2023). Een resultaat dat aanzienlijk beter was dan begroot op basis van goede marktprijzen en een meerjarig contract met onze afnemer Sympany.

- Cirtex heeft in 2024 een negatief resultaat van €149.000,- gerealiseerd (zie vastgestelde jaarrekening 2024) hoofdzakelijk veroorzaakt door de opstartfase en de financiële impact van de textielcrisis, waardoor de garantstelling van €240.000,- van Werkzaak volledig is aangewend.
- Cirtex heeft in 2025 een verwacht negatief resultaat van €341.000,- (gebaseerd op realisatie cijfers t/m oktober 2025 en geëxtrapoleerd t/m december 2025), veroorzaakt door de financiële impact van de textielcrisis, waarvoor een garantstelling van €383.000,- van Werkzaak beschikbaar is.
- Cirtex heeft aan subsidies en bijdragen €400.000,- ontvangen vanuit Regiodeal en ESF (Cirtex 1.0).

Het eigen vermogen van coöperatie per 31 december 2024 bedraagt € 82.331 negatief. Er is begonnen zonder inbreng van startkapitaal vanuit de moederorganisaties. Wel hebben de oprichters vanaf het begin geïnvesteerd om de ontwikkeling van het textielsorteercentrum te realiseren. Het gezamenlijke doel is om binnen vier jaar, met ondersteuning van de oprichters, de exploitatie van het centrum financieel gezond te maken, waarna het centrum zelfstandig en duurzaam verder kan groeien.

In 2024 werd de coöperatie geconfronteerd met de wereldwijde textielcrisis. Hierdoor daalde de opbrengst voor ingezameld en gesorteerd textiel en in sommige gevallen werden zelfs kosten in rekening gebracht voor afname. Deze crisis heeft een enorme financiële impact gehad op de coöperatie.

Maatregelen bestuur Cirtex

Het bestuur van Cirtex heeft destijds een aantal maatregelen getroffen om de financiële impact van deze crisis zoveel mogelijk te beperken. Deze maatregelen/bijstellingen in de bedrijfsvoering zijn besproken in het AB van 19 september 2024 (zie bijlage 2).

Om de aanloopverliezen in de exploitatie te dekken heeft Werkzaak een garantie afgegeven van €240.000,- voor een periode van ten eerste 4 jaar om exploitatietekorten te dekken. Deze garantieregeling is ingezet voor het dekken van het exploitatietekort over 2024.

Om de financiële positie van de coöperatie in 2025 en 2026 te versterken en de continuïteit te waarborgen, zijn er nog extra maatregelen genomen:

- Stichting 2Switch betaalt een hogere marktprijs per kilo voor A-kwaliteit (herdraagbare kleding);
- Werkzaak Rivierenland stelt een maximale bijdrage van €383.000,- (zienswijzeprocedure gemeenten) beschikbaar voor 2025 en 2026 uit het participatiebudget. Als gevolg van de textielcrisis is een (tijdelijk) tekort voorzien binnen de begroting van Cirtex;
- Doordat de coöperatie toegevoegd is aan het Keurmerk Kringloop Nederland van Stichting 2Switch is het gelukt een inzamel- en sorteervergoeding te verkrijgen bij Stichting UPV (zie bijlage 3 voor een verdiepende toelichting);

- Begin 2024 is een nieuwe subsidie aanvraag ingediend bij Op Oost onder de werknaam Cirtex 2.0. Op 11 juli 2025 is hiervoor een positieve beschikking van afgerond 1.9 miljoen euro afgegeven voor de periode 1 februari 2025 tot en met 31 juli 2027.

Groen	Oranje	Rood
Positief exploitatieresultaat (67K) in 2023 op basis van smalle businesscase Cirtex	Negatief exploitatieresultaat (149K) in 2024 op basis van smalle businesscase met <u>incidentele dekking</u> van het tekort door toepassing brede businesscase	Verwacht negatief exploitatieresultaat (350K) in 2025 -2027 op basis van smalle businesscase met <u>structurele dekking</u> van het tekort door toepassing brede businesscase
Subsidies Cirtex 1.0 en 2.0 voor innovaties toegekend		
UPV vergoedingen 2025 gerealiseerd	UPV vergoedingen voor 2026 en daarna nog onduidelijk.	

Bij een goede afzetmarkt (prijsniveau 2023) zou Cirtex, als eigenstandige (smalle) businesscase, zichzelf moeten kunnen bedruipen, zo was de verwachting. Maar de textielmarkt stortte in en de ‘smalle’ businesscase Cirtex werd steeds moeilijker in de zwarte cijfers te krijgen, zonder een instandhoudingsvergoeding door Werkzaak.

Smalle versus brede maatschappelijke businesscase

Een **brede maatschappelijke businesscase** is een methode om de waarde van een project of investering niet alleen vanuit financieel economisch perspectief te beoordelen, maar ook vanuit de financiële vertaling van de maatschappelijke, sociale en ecologische effecten.

De veronderstelling is dat Cirtex in een smalle businesscase niet rendabel lijkt op basis van de huidige marktomstandigheden, maar wél grote maatschappelijke meerwaarde en impact heeft. Cirtex is een voorbeeld van een brede maatschappelijke businesscase. Zij richt zich op de hoofddoelstellingen circulariteit en inclusie en creëert waarde op meerdere niveaus:

- **Ecologische waarde**
 - Vermindering van textielafval door hergebruik en recycling.
 - Verlaging van CO₂-uitstoot door circulaire processen.
- **Sociale waarde**
 - Werkgelegenheid en opleiding voor mensen met een ondersteuningsbehoefte.

- Versterking van sociale inclusie en participatie.

- **Economische waarde**

- Uitkeringsbesparing en revenuen uit detachering (gerealiseerde omzet) van mensen met een ondersteuningsbehoefte.
- Nieuwe businessmodellen voor circulaire textielketens.
- Kostenbesparing op afvalverwerking en logistiek.

Voor Werkzaak, Avri, 2Switch en de betrokken gemeenten levert Cirtex een meervoudige waarde creatie op:

- Werkzaak: meer kansen voor duurzame arbeidsparticipatie en ontwikkeling.
- Avri: efficiëntere afvalverwerking en lagere transportkosten door het textiel direct uit de route naar Cirtex te brengen en een zo hoog mogelijke verwerking op de textieltrap en daarmee hogere opbrengsten genereren, resulterend in een lagere afvalstoffenheffing.
- 2Switch: meer hergebruik van textiel in eigen regio en beschikbaarheid kleding voor minima.
- Consortiumpartners: Innovatie in de textielketen, nieuwe toepassingen realiseren.
- Gemeenten: maatschappelijke impact door inclusie en duurzaamheid, passend bij landelijke circulaire doelstellingen.

Het financiële resultaat van Cirtex wordt mede bepaald door de inzet van de medewerkers van Werkzaak, waarvoor aan Werkzaak een detacheringsvergoeding wordt betaald. Verder is er sprake van een verlaging van de transportkosten voor Avri.

Naast het negatieve financiële resultaat van Cirtex in een 'smalle' businesscase (zie tabel 1 op bladzijde 33) staat dus ook een positief resultaat aan de zijde van Werkzaak en Avri. Per saldo wordt daarmee de gemeenschap geld bespaard en vertaalt zich dit in een lagere gemeentelijke bijdrage aan Werkzaak.

Wanneer we de financiën nogmaals beoordelen aan de hand van een 'brede' maatschappelijk businessmodel (zie tabel 2), dan zien de cijfers er over de afgelopen jaren als volgt uit:

Tabel 2; brede maatschappelijke businesscase

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Omzet	626.109	642.441	596.266		1.864.816
Inzamelkosten	-284.749	-228.012	-271.161		-783.922
Kosten voorraad	0	0	0		0
Verkoopkosten	-3.414	-38	0		-3.452
Personeelskosten	-336.000	-547.331	-669.925		-1.553.256
Huisvestingskosten	-86.327	-128.820	-161.727		-376.874
Overige kosten	-29.507	-39.418	-23.103		-92.028
Rente en afschrijving krediet inrichting (10 jr)	-25.130	-48.372	-66.055		-139.557
Subsidie en bijdrage	206.237	200.000	252.300		658.537
Financieel Resultaat Cirtex (smal)	67.219	-149.550	-343.405		-425.736
Financieel resultaat Werkzaak	445.443	354.560	492.767		1.292.770
Financieel resultaat Avri	65.000	65.000	65.000		195.000
Financieel Resultaat Cirtex (breed)	577.662	270.010	214.362	0	1.062.034

Overige bespaarde uitkeringen en maatschappelijke kosten

In het financieel resultaat Cirtex (breed) is nog geen rekening gehouden met een besparing op uitkeringen en overige maatschappelijke kosten op het gebied van veiligheid, zorg, etc. Een medewerker die regulier aan het werk gaat bespaart de maatschappij zo'n €19.000,- per jaar aan uitkeringsgeld.

Uit meerdere onderzoeken (bron; o.a. MKBA Berenschot 2023) blijkt dat er aan overige maatschappelijke kosten nog een besparing is van €5.000,- per persoon, waarvan circa de helft ten goede komt aan de gemeenten en de andere helft ten goede komt van de BV Nederland.

In bovenstaande tabel wordt het financiële resultaat voor de smalle businesscase (Cirtex sec) en voor de brede businesscase Cirtex+, inclusief revenuen voor Avri (besparing transportkosten) en Werkzaak (gerealiseerde omzet) weergegeven.

Specifieke uitleg jaar 2025 (zie Tabel 2 op pagina 36)

In de realisatie 2025 heeft Cirtex 'smal' een exploitatietekort van €343.405,-.

Werkzaak is bereid hiervoor een instandhoudingsbijdrage te verstrekken van €343.405,- uit het voordeel aan gerealiseerde omzet van €492.767,-

Het positief resultaat voor Werkzaak is dan €149.362,-

Avri bespaart jaarlijks €65.000,- op haar transportkosten. Voorheen werd textiel nadat het was ingezameld op transport gezet naar Zevenaar en Rotterdam.

De optelsom van het positieve resultaat voor Werkzaak en Avri is daarmee €214.362,- voor Cirtex breed.

Om de doelgroep medewerkers aan het werk te houden, in tijden van de crisis op de wereld textielmarkt waarop we geen directe invloed hebben, is het gerechtvaardigd een brede maatschappelijke businesscase te hanteren waarbij de gerealiseerde omzet (detacheringen Werkzaak) wordt ingezet om Cirtex in stand te houden. Er is sprake van een instandhoudingsbijdrage die meebeweegt met de omzet van Cirtex. Bij zwarte cijfers kan de bijdrage worden verlaagd of vervallen en bij rode cijfers borgt de bijdrage de instandhouding van de unieke springplank formule. In het financieel resultaat Cirtex (breed) is nog geen rekening gehouden met een besparing op uitkeringen en overige maatschappelijke kosten. We zijn vooralsnog uitgegaan van een financieel realistisch scenario.

4. Toekomstscenario's

We hebben vanuit de hoofddoelstellingen de volgende toekomstscenario's (zie tabel) in beeld gebracht, waarbij we per scenario de hoofddoelstelling Circulair of Inclusie als prioritair hebben beschouwd en de Financiën daaruit volgen. Het realistisch scenario volgt automatisch uit de kruisbestuiving van de uitersten van de verschillende scenario's. Verder hebben we ook het scenario 'stoppen met Cirtex' beschreven. We hebben in de tabel zichtbaar gemaakt wat het resultaat van een 'smalle' en 'brede' businesscase is en welke impact dit heeft op de hoofddoelstellingen.

De scenario's zijn:

1. Circulair prioritair (2 uitersten), Inclusie en Financiën ondergeschikt;
2. Inclusie prioritair (2 uitersten), Circulair en Financiën ondergeschikt;
3. Realistisch scenario (optimum van Circulair, Inclusie en Financiën);
4. Scenario stoppen met Cirtex.

Tabel 2; theoretische scenario's

	2026	Scenario 1a	Scenario 1b	Scenario 2a	Scenario 2b	Scenario 3	Scenario 4
		Circulariteit 0% sociaal	Circulariteit 100% sociaal	Inclusie 0% doelgroep	Inclusie 100% doelgroep	Realistisch	Stoppen
Financieel Resultaat Cirtex (Smaal)		-€ 386.884	-€ 266.947	-€ 369.495	-€ 324.550	-€ 233.657	€ 0
Financieel resultaat Werkzaam		€ 193.492	€ 513.616	€ 0	€ 611.154	€ 427.570	-€ 427.570
Financieel resultaat Avri		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	-€ 65.000
Financieel Resultaat Cirtex + (Breed)		-€ 128.392	€ 311.669	-€ 304.495	€ 351.604	€ 258.913	-€ 492.570
Doelstellingen							
Circulair		Geen circulariteit	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Geen circulariteit
Inclusie		12,2 FTE	28,1 FTE	0 FTE	30,4 FTE	26,3 FTE	0 FTE
Financiën		-€ 128.392	€ 311.669	-€ 304.495	€ 351.604	€ 258.913	-€ 492.570

Toelichting per scenario

1a Scenario Circulair; 100% Origineel

In dit scenario is het uitgangspunt dat alle textiel (100%) rechtstreeks uit de route wordt verwerkt bij Cirtex en dat het textiel wordt ontdaan van afval, waarna het als Origineel wordt afgezet in de markt.

Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** geen circulair hergebruik (10% A kwaliteit) in eigen regio en geen controle op uitgaande kwaliteit richting buitenland. Geen ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties. Ketenverantwoordelijkheid is beperkt.

- **Inclusie:** beperkte inzet (12,2 FTE) doelgroep.
- **Financiën:** exploitatie resultaat van -€386.884 (smal) of -€128.392 (breed).

1b Scenario Circulair, 60% Origineel en 40% Sociaal sorteren

In dit scenario is het uitgangspunt dat alle textiel (100%) rechtstreeks uit de route wordt verwerkt bij Cirtex. 60% Origineel wordt afgezet in de markt en 40% wordt sociaal gesorteerd door de doelgroep medewerkers in A, B en C kwaliteit textiel.

Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** deels circulair hergebruik (10% A kwaliteit) in eigen regio en controle op kwaliteit afzet richting buitenland en recycling (vezelsoort).
- Ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties. Keten kunnen we voorzien van textiel.
- **Inclusie:** bredere inzet (28,1 FTE) door doelgroep.
- **Financiën:** exploitatie resultaat Cirtex van -€266.947 (smal) of €311.669 (breed).

2a Scenario Inclusie; 100% reguliere medewerkers

In dit scenario is het uitgangspunt dat alle textiel (100%) rechtstreeks uit de route wordt verwerkt bij Cirtex en dat de sorteerwerkzaamheden (60% hopper en 40% sociaal sorteren) volledig door reguliere medewerkers plaatsvinden.

Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** deels circulair hergebruik (10% A kwaliteit) in eigen regio en controle op kwaliteit afzet richting buitenland en recycling (vezelsoort).
- Ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties. Keten kunnen we voorzien van textiel.
- **Inclusie:** geen Inzet (0 FTE) door de doelgroep.
- **Financiën:** exploitatie resultaat van -€369.495 (smal) of -€304.495 (breed).

2b Scenario Inclusie; 100% doelgroep medewerkers

In dit scenario is het uitgangspunt dat alle textiel (100%) rechtstreeks uit de route wordt verwerkt bij Cirtex en dat de sorteerwerkzaamheden (60% hopper en 40% sociaal sorteren) volledig door de doelgroep medewerkers plaatsvinden.

Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** deels circulair hergebruik (10% A kwaliteit) in eigen regio en controle op kwaliteit afzet richting buitenland en recycling (vezelsoort).
- Ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties. Keten kunnen we voorzien van textiel.
- **Inclusie:** volledige Inzet (30,4 FTE) door de doelgroep.
- **Financiën:** exploitatie resultaat van -€324.550 (smal) of €351.604 (breed).

3 Realistisch scenario

In dit scenario is het uitgangspunt dat alle textiel (100%) rechtstreeks uit de route wordt verwerkt bij Cirtex en dat de sorteerwerkzaamheden (66% hopper en 34% sociaal sorteren) door de doelgroep en enkele reguliere medewerkers plaatsvinden.

Dit scenario is het meest realistisch kijkend naar het beschikbare aanbod van medewerkers van Werkzaak en inzet van enkele reguliere krachten waarmee we de meest efficiënte bedrijfsvoering binnen Cirtex kunnen inrichten. Verder levert dit scenario een gegarandeerde afzet van origineel op met een marktpartij tegen de huidige marktprijzen.

Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** deels circulair hergebruik (10% A kwaliteit) in eigen regio en controle op kwaliteit afzet richting buitenland en recycling (vezelsoort).
- Ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties. Keten kunnen we voorzien van textiel.
- **Inclusie:** bredere inzet (26,3 FTE) door de doelgroep en enkele reguliere (1-2 FTE) krachten.
- **Financiën:** exploitatie resultaat van -€233.657 (smal) of €258.913 (breed) op basis van gegarandeerde afzet van origineel tegen de huidige marktprijzen.

4 Scenario Stoppen met Cirtex

In dit scenario houdt Cirtex op te bestaan en heeft dit direct impact voor Werkzaak en Avri. De medewerkers van Cirtex worden teruggeplaatst in de productiehallen van Werkzaak of vallen terug in een uitkeringssituatie. Avri krijgt weer te maken met hogere transportkosten omdat de afzet buiten de regio zal moeten plaatsvinden.

.Dit heeft de volgende impact op de 3 hoofddoelstellingen:

- **Circulair:** geen circulair hergebruik (0% A kwaliteit) in eigen regio. Ondersteuning aan maatschappelijke initiatieven en organisaties stopt. Keten kunnen we niet meer voorzien van textiel. Transportkosten naar sorteerder in het land afhankelijk van aanbesteding.
- **Inclusie:** geen inzet (0 FTE) door de doelgroep. 54 medewerkers weer terug naar werkzaak en/of uitkering.
- **Financiën:** exploitatie resultaat van -€0,- (smal) of -€492.570 (breed).

5. Conclusie

5.1 Evaluatie Cirtex

De evaluatie van het circulair textielsorteercentrum Cirtex laat zien dat het initiatief zich in korte tijd heeft ontwikkeld tot een volwassen bedrijf met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde. Cirtex draagt aantoonbaar bij aan:

- **Circulariteit en ketensamenwerking:** Er is een regionale circulaire textielketen (Cirtex 1.0) opgezet, met innovatieve recyclingoplossingen en samenwerking met diverse MKB-partners. Ondanks de impact van de wereldwijde textielcrisis is er structurele vooruitgang geboekt in het sluiten van de textielketen en het verminderen van CO₂-uitstoot. De ambitie om buitenlandse afzet af te bouwen en lokaal hergebruik te stimuleren is stevig verankerd in Cirtex 2.0.
- **Inclusie:** Cirtex biedt een unieke hybride werkomgeving voor mensen met een ondersteuningsbehoefte. De doelstelling van 30 betaalde werkplekken is ruimschoots behaald, en er is aantoonbare uitstroom naar regulier werk. Cirtex vervult hiermee een belangrijke rol in de arbeidsmarktparticipatie van kwetsbare mensen in de samenleving.
- **Financiële duurzaamheid:** De financiële resultaten zijn wisselend door externe marktfactoren. Hoewel Cirtex in 2023 een positief resultaat behaalde, zijn de jaren 2024 en 2025 negatief beïnvloed door de textielcrisis. De businesscase is kwetsbaar, maar er zijn substantiële bijdragen geleverd aan besparing op uitkeringen en maatschappelijke waarde creatie. Een brede maatschappelijke businesscase voor Cirtex, Werkzaak en Avri loont dus.

5.2 Beantwoording hoofdvraag

Is er een toekomstig bestaansrecht voor Cirtex?

Ja, mits Cirtex als brede maatschappelijke businesscase wordt ingevuld.

Cirtex heeft bewezen dat het wenselijk is deze waardevolle infrastructuur voor circulair hergebruik en inclusieve arbeid in de regio te behouden. Deze infrastructuur vult de huidige leemte in tussen beschut werken bij werkzaak en reguliere werkgevers in de regio.

De brede maatschappelijke businesscase biedt in de eerste plaats kansen voor een meer circulaire verwerking van textiel en op betaald werk voor mensen uit de doelgroep. Zelfs in tijden van slechte afzet/marktomstandigheden laat de publieke zaak per saldo een positief resultaat zien. Wanneer Cirtex, als 'smalle' businesscase, wel in de zwarte cijfers beland, is een instandhoudingsbijdrage van Werkzaak niet nodig en is het maatschappelijke resultaat dus positiever.

De komende jaren zijn cruciaal om de transitie en ketensamenwerking te bestendigen en de financiële basis te versterken, waarmee een duurzaam voortbestaan van Cirtex realistisch is.

6. Bijlagen

6.1 Overzicht Bijlagen

1. Specifieke inbreng consortiumpartners.
2. Textielcrisis en maatregelen bestuur Cirtex.
3. Toelichting UPV Textiel.

Bijlage 1 | Specifieke inbreng door consortiumpartners

Cirtex (Werkzaam Rivierenland, 2Switch, Avri)

Deskundig en verantwoordelijk voor arbeidsparticipatie van werkzoekenden met een ondersteuningsbehoefte. Ervaring op het gebied van textielsorteercentra en netwerk van kringloopwinkels. Verantwoordelijk voor textielinzameling in regio Rivierenland.



i-did

Specialist in het mechanische recycleren van textiel tot kwalitatieve vezels en het verwerken tot hoogwaardige viltproducten, zoals tassen, panelen en interieurtoepassingen.



Planq

Ontwikkelaar en producent van innovatieve toepassingen van textielvezels/platen en vilt en fineertoepassingen in designmeubelen en interieuroplossingen.



Heigo

Leidend specialist in de productie van bedrijfskleding en betrokken bij de volledige circulaire textielketen rondom bedrijfskleding.



CLS-Tex

Ontwikkelaar en producent van een multifunctioneel composiet uit gerecycled textiel.



HTEX

Leidend specialist in het chemisch recycleren van polyester.



De Verschilmakerij

Specialist in productontwikkeling van circulaire en biobased producten.



Sympany

Een van Nederlands grootste textielinzamelaars in Nederland.



Keynius

Ontwikkelaar van innovatieve locking solutions met focus op privacy en veiligheid.



Faay

Specialist in ontwikkeling en productie van milieuvriendelijke wand- en plafondsysteem.

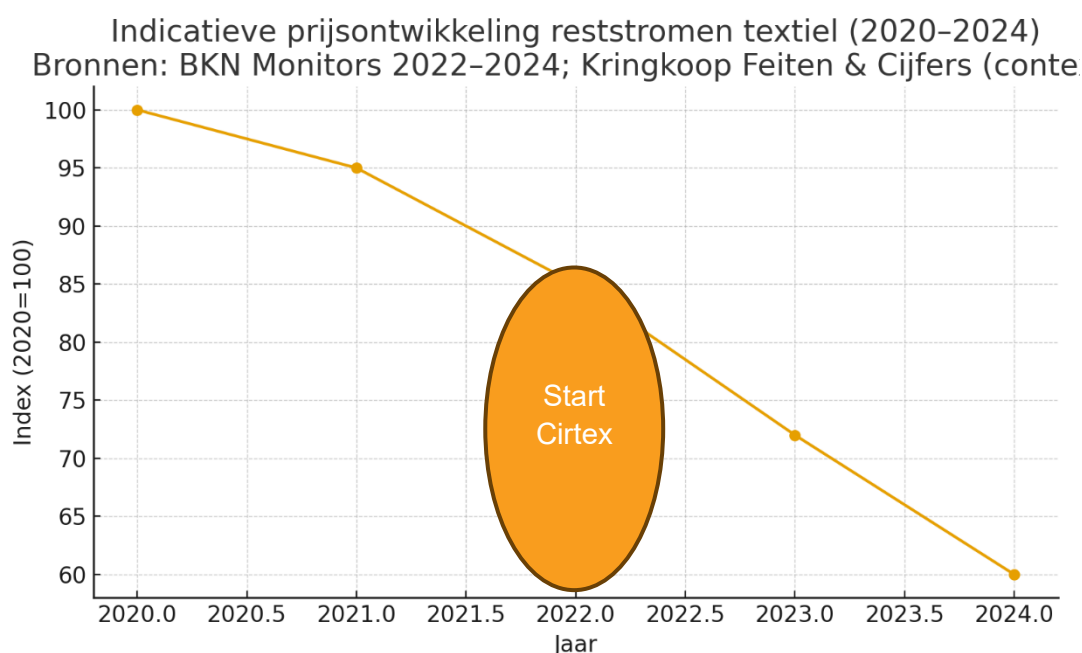


Bijlage 2 | Textielcrisis en maatregelen bestuur Cirtex

In 2024 ontstond een wereldwijde textielcrisis.

Waar we drie jaar geleden nog spraken over dat textiel goud waard is spreken we nu van een textielcrisis. De situatie op de textielmarkt is zorgwekkend. Er is sprake van een (mondiale) textielcrisis en dit lijkt op korte termijn niet te veranderen. De afzet van ingezameld textiel is gestagneerd en de urgentie voor een structurele oplossing in de textielsector wordt steeds sterker. Door mondiale verstoringen, zoals de oorlog in Oost-Europa, de economische situatie in Afrika en de opkomst van fast fashion raken magazijnen overvol. De Europese recyclingcapaciteit kan de hoeveelheid textiel niet verwerken, wat leidt tot opslag en verbranding van materialen. Dit probleem verhoogt de kosten voor afvalverwerking en belemmert de transitie naar een circulaire economie. Zonder recycling kunnen burgers hogere kosten verwachten en het draagvlak voor gescheiden inzameling van textiel kan afnemen.

De markt voor (rest)textiel is sinds 2020 verslechterd; prijzen staan onder druk en 2024 was een 'crisisjaar'.



Toelichting bij de grafiek

De grafiek toont de prijsontwikkeling voor reststromen textiel op basis van sectorpublicaties. Zie het als een trendindicatie, waarbij wij op de lijn in de grafiek de start van Cirtex hebben ingetekend.

Het bestuur van Cirtex heeft destijds de volgende maatregelen getroffen om de financiële impact van deze crisis zoveel mogelijk te beperken. Deze maatregelen/bijstellingen in de bedrijfsvoering zijn besproken in het AB van 19 september 2024.

Maatregelen bestuur Cirtex (implicaties textielcrisis)

1. We hebben uitvraag gedaan bij 11 partijen in de afzetmarkt om een jaarcontract af te sluiten met vaste prijzen voor origineel, B en C kwaliteit. We zijn met Sympany een overeenkomst voor onbepaalde tijd aangegaan met vastgestelde prijzen. Hiermee is de onzekerheid van dagprijzen afgewend en zijn de huidige marktontwikkelingen op de wereld textielmarkt in 2024 maar beperkt van invloed op Cirtex. Zoals hiervoor is vermeld is dit positieve effect inmiddels teniet gedaan door het juridische geschil dat is ontstaan met Sympany.
2. We hebben per 1 mei 2024 een nieuwe bedrijfsleider aangesteld met ervaring in Lean Management. Dit was nodig om werkprocessen te analyseren, zodat er noodzakelijke verbeteringen konden worden doorgevoerd in het sorteerproces. We zien dat die procesoptimalisaties een positief effect hebben gehad op de productie en kwaliteit van het te sorteren textiel door de doelgroep.
3. Door meting van productie en kwaliteit van sortering door de doelgroep medewerkers hebben we een betrouwbaarder beeld van de gemiddelde loonwaarde van de doelgroep. We weten beter hoeveel medewerkers we moeten inzetten op de te sorteren hoeveelheden textiel.
4. We zijn met Werkzaak in gesprek gegaan om Cirtex te zien als een verlengde infrastructuur tussen de beschutte werkplekken op de Poppenbouwing en reguliere werkgevers in de regio. Op basis van marktconforme detacheringstarieven, het ontwikkelperspectief en goede kansen op in, door en uitstroom naar regulier werk heeft Werkzaak aanvullende participatiemiddelen, gedurende de pilotjaren, ingezet voor de businesscase van Cirtex. Naar aanleiding van de ontstane textielcrisis heeft Werkzaak zich garant gesteld voor de verwachte exploitatietekorten in 2025 en 2026 tot een maximum bedrag van 383K per jaar.
5. We zijn er trots op dat sinds de start al meer dan 90 medewerkers vanuit de doelgroep werkzaam zijn binnen Cirtex. Uniek aan Cirtex is de ambitie van inclusie en het nagenoeg uitsluitend werken met mensen met verminderde loonwaarde in combinatie met het bieden van een eerlijke prijs (op basis van het minimumloon). Bij andere textielsorteercentra en vergelijkbare projecten is sprake van verkapte subsidie omdat daar uurtarieven gelden van 3 tot 4 euro per uur. Dat is heel fors onder het minimumloon. Dat doet geen recht aan mensen die naar vermogen werken bij Cirtex.
6. We hebben de afgelopen jaren gezocht naar de optimale balans tussen inzet van doelgroep medewerkers en regulier personeel om de hoofddoelstellingen van Cirtex (circulariteit met zoveel mogelijk inclusie) waar te maken in relatie tot een duurzame businesscase. We hebben de bestuurders van Cirtex en de gemeenten geadviseerd dit soort voorzieningen te bezien vanuit een brede maatschappelijke businesscase, waarbij de besparing op uitkering en gerealiseerde omzet van Werkzaak moet worden meegenomen.
7. We hebben het Algemeen Bestuur van Avri aangeschreven om de kwaliteit van het ingezamelde textiel te verbeteren, door de hoeveelheid afval te verminderen. Avri staat garant voor een maximale vervuiling van 14% in 2024, afbouwend tot 12% in 2026 en heeft hierop maatregelen getroffen, zoals het voorzien van paslezers op de textielcontainers.
8. 2Switch staat garant voor afname van de A-kwaliteit (= herdraagbaar) textiel voor een bedrag van €4,10 in 2024 oplopend naar €4,50 per kilo in 2026. Daarnaast heeft 2Switch de opdracht aangenomen om 2 kringloopwinkels in ons werkgebied (Zaltbommel en Culemborg) te openen om meer herdraagbaar Textiel te kunnen afzetten. Deze opdracht heeft nog niet tot een nieuwe vestiging in onze regio geleid.
9. We hebben de gemeenten verzocht uitvoering te geven aan het oorspronkelijke idee om kledingvouchers te verstrekken aan de Minima in de gemeenten. Daartoe is een

concept collegevoorstel aan de gemeenten ter besluitvorming aangeboden. Dit voorstel is echter niet overgenomen door de gemeenten.

10. We hebben besloten het restant subsidie (€64.000) van Cirtex 1.0 in te zetten om het exploitatietekort 2024 te verlagen.
11. We hebben ook een nieuwe subsidie aanvraag Cirtex 2.0 bij de provincie Gelderland ingediend zodat we extra subsidie mogen verwachten voor de pilotjaren 2024 t/m 2026. Inmiddels is de subsidieaanvraag toegekend voor de jaren 2025 en 2026.

Bijlage 3 | Toelichting UPV Textiel

Op 1 juli 2023 is de UPV Textiel formeel in werking getreden. Pas op 1 januari 2025 is de UPV feitelijk ingegaan na langdurig, complex en intensief overleg met alle betrokken ketenpartners. Door de ontstane textielcrisis is het accent verschoven van innovatie op het gebied van recycling naar behoud van de inzamel- en sorteer infrastructuur om de textielketen overeind te houden.

Met de nieuwe wetgeving en de getekende overeenkomst zijn producenten verantwoordelijk geworden om vanaf 2025 doelen te behalen voor hergebruik en recycling. In 2025 moest 50% klaargemaakt worden voor hergebruik of recycling.

Het klaarmaken bestaat uit sorteren, schoonmaken of repareren, waarbij (delen van) de textielproducten direct kunnen worden hergebruikt in Nederland of daarbuiten. Met het recyclen van textiel worden er nieuwe producten, materialen of stoffen gemaakt.

We helpen met Cirtex de producenten om de UPV doelstellingen te halen door duurzaam in te zamelen, te sorteren en een juiste keten te vormen en uit te dagen om te innoveren. Daarvoor heeft de UPV voor ieder deel in de keten een vergoeding vastgesteld, die ervoor moet zorgen dat er stabiliteit gaat ontstaan en genoeg ondersteuning biedt aan het behalen van de UPV-doelstellingen.

Cirtex en moederorganisaties Avri en 2Switch hebben de afgelopen jaren aan de landelijke tafel gezeten om de UPV afspraken te maken en deze keten in te richten. Met de UPV Textiel afspraken kunnen we met onze concertiumpartners werken aan deze doelen. Daarvoor hebben we een keten ontwikkeld met zowel hergebruik als recycling mogelijkheden.

De UPV vergoeding is gestoeld op de bijdrage van iedere kg kleding die door producenten in Nederland wordt verkocht. Aangezien dit (nog) niet voldoende is om de keten kostendekkend te maken is er een basisvergoeding uitgekeerd. In 2025 heeft Cirtex een financiële bijdrage ontvangen. Voor 2026 vindt nog een kostprijsonderzoek plaats om het huidige vergoedingsstelsel te herijken.